

[ИЗВЕСТИЯ](#)

[НАЧАЛО](#)

[\(HTTPS://WWW.ROUSTCHOUK.COM/.IZVESTI](https://www.roustchouk.com/.izvesti)

[\(HTTPS://WWW.ROUSTCHOUK.COM/\)](https://www.roustchouk.com/)

[ЗА НАС](#)

[СТАТИИ](#) ▾

[\(HTTPS://WWW.ROUSTCHOUK.COM/ZA-](https://www.roustchouk.com/za-
nas/)

[\(HTTPS://WWW.ROUSTCHOUK.COM/.VSICHIKI](https://www.roustchouk.com/.vsichki-statii/)

[\(https://www.roustchouk.com/\)](https://www.roustchouk.com/)

[СТАТИИ](#))

[СУВЕНИРИ](#) ▾

[ГАЛЕРИЯ](#)

[\(HTTPS://WWW.ROUSTCHOUK.COM/.SUVENI](https://www.roustchouk.com/.suvенири/)

[\(HTTPS://WWW.ROUSTCHOUK.COM/GALERIYA/\)](https://www.roustchouk.com/galeriya/)

[\(HTTPS://WWW.ROUSTCHOUK.COM/#\)](https://www.roustchouk.com/#)

Началото на футбола в Русе

[🏠 \(https://www.roustchouk.com\)](https://www.roustchouk.com) > [Лично време, спорт и туризъм \(https://www.roustchouk.com/.li](https://www.roustchouk.com/.lichno-vreme-sport-i-turizym/)

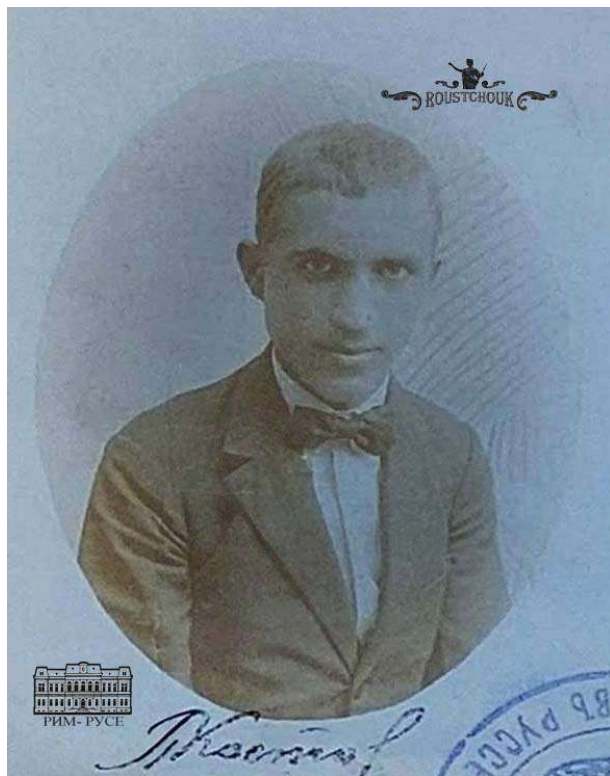
🕒 20.07.2025 - 👤 [Йовчо Стоянов \(https://www.roustchouk.com/author/yovcho/\)](https://www.roustchouk.com/author/yovcho/) - 📖 7 mins read - [Чат с нас](#)

📁 ~ Всички ~ [\(https://www.roustchouk.com/.vsichki-statii/\)](https://www.roustchouk.com/.vsichki-statii/) / [Лично време, спорт и туризъм \(https://www.roustchouk.com/.lichno-vreme-sport-i-turizym/\)](https://www.roustchouk.com/.lichno-vreme-sport-i-turizym/) / [Русенци](#)

1

Спомени на Петър Томов, писани през 1969 г.

Петър Костов Томов като ученик в Мъжката гимназия в Русе, от фондовете на РИМ- Русе (инв. № 6270)

Петър Костов Томов е роден на 2 януари 1903 г. в Русе. Той е син на Коста Томов- виден русенски търговец на дървен и строителен материал. Петър завършва Русенската мъжка гимназия през 1921 г., след което завършва Висше търговско училище във Виена и Берлин.

След това той се връща в Русе и се включва в културно-стопанския живот на града. Регистрира се като търговец, но надделява големият му интерес към киното. Стопанисва кината „Аполо“ и „Модерен театър“. Доставя нова кинотехника от Европа и първи въвежда в Русе „тон филмите“, както са наричани в началото говорящите филми.

На младини Петър Томов спортува активно. Участва в ЮТС (Юношеския туристически съюз) Русе, като се включва в секциите по футбол и гребане. В Държавен архив- Русе се съхраняват негови спомени (в ръкопис) на тема футбол (ДА – Русе, фонд 1162, а. е. 312) , които помества тук, така както са написани- без редакция:

„24 март 1969 г. Петър К. Томов

В Русе се създаде Юношеския туристически съюз „Дунав“. При съюза имаше спортна чета с председател Неделчо Рътков. Аз завеждах футболната секция и организирах състезанията на нашия отбор.

27 юли 1969г

1

Петър К. Томов

— В Русе се създаде Юношките туристически клуб "Дюнав". При създаването на спортния клуб с председател Неделя Ротков. Аз завеждах футбол-българския секция и организирах срещите на нашия отбор

Отначало знаехме малко за футболната игра и за да се запознаем с правилата ѝ дорехме чуждестранни книги. Никола Бръчков, родом от Свищов преведе от френски материали за правилата на играта. Томов се научихме как да разчитат играта, как да подготвят играта, как да подготвят даме играта, как да подготвят на играта.

По това време в Русе съществуваше само една Топка-в Момичкият клуб. Учителите по гимнастика Никола Тладнишки и Луи Айер изваждаха учениците

Лист от спомените на Петър Томов, ДА - Русе, фонд 1162

Отначало знаехме малко за футболната игра и за да се запознаем с правилата ѝ дорехме чуждестранни книги. Никола Бръчков, родом от Свищов преведе от френски материали за правилата на играта. Тогава се

научихме как да разчертаем игрището, как да подреждаме играчите, какви са правилата на играта.

По него време в Русе съществуваше само една топка- в Мъжката гимназия. Учителите по гимнастика Никола Гладнишки и Луи Айер извеждаха учениците извън града, разделяха ги на две групи и ги караха да ритат топката.

Нашата футболна секция провеждаше игрите си в началото на алеите, гдето по-късно бе направено футболно игрище. Ние правехме тренировки до самата градина на бирарията Беман и често топката падаше вътре в градината.

избрах убо, раздехся и на две узи
и ги керяха да ритат топката.

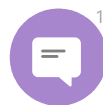
Наша футболна сезонка пръв
даме играе си в пареното на ахите,
адед по-като де керявено футболно
играче. Ние правехме тренировки
до самата градина на дървото
Беман и често топката падне
вотре в градината.

Когато почнахме да се снаб-
дяваме с топки по-често аз ги
прибирах у дома си. От много
ритане, от мокрене и а падане
в калта топките се късаха и
постоянно трябваше да ги кърпим.
Още пазя шилото с което кърпех
сам топките. Ако ги дадохме
на одучер да ги заворти не
можеха да му олетат, тъй като
немаха приходи. Когато се съ-
буждаше на игра, носехме по 2-3
топки, та като се скъсаше едната,
погварме да ритаме другата.

Лист от спомените на Петър Томов, ДА - Русе, фонд 1162

Когато почнахме да се снабдяваме с топки по-често, аз ги прибирах у дома си. От много ритане, от мокрене и падане в калта топките се късаха и постоянно трабваше да ги кърпим. Още пазя шилото, с което кърпех сам

топките. Ако ги дадохме на обуцар да ги закърпи, не можехме да му платим, тъй като нямаше приходи. Когато се събирахме на игра, носехме по 2-3 топки, та като се скъсаше едната, почвахме да ритаме другата.

По това време възрастните никак не се интересуваха от футболната игра и на игрището идваха да гледат само по-малките момчета. В „Дунав“ играеха предимно ученици. После почнаха да се създават и други отбори. Един от най-значителните и солидни отбори стана „SAWA“*- съставен от ученици и цивилни работници. Той беше наречен така на името на един австрийски монитор, разрушил моста след десанта при село Ряхово.

Австрийският монитор SAVA на Русенското пристанище, 1916 г.,
колекция Йовчо Стоянов

Както „SAWA“, така и други австрийски кораби („Бодрог“ и други на които не помня имената) имаха свои футболни отбори, които слизаха на брега да играят.

Футболна среща с участието на отбор "Дунав" към ЮТС- Русе, игрище "Алеите", вероятно 1919 г., снимка Петър Томов, архив на Сдружение Русчук

Когато се образува „SAWA“ играехме състезания с неговия отбор. Игрището тогава не бе оградено и ние викахме войници да пазят достъпа до него, за да може публиката да минава през определените места и да плаща вход. Афиши аз поръчах в Роглев, тъй като само той ни ги правеше на кредит и ги плащахме като съберем пари.

Футболна среща с участието на отбор "Дунав" към ЮТС- Русе, игрище "Алеите", вероятно 1919 г., снимка Петър Томов, архив на Сдружение Русчук

През 1919 година белгийците от Захарната фабрика, които имаха отбор ни поканиха да участвуваме в уреденото от тях спортно тържество и да играем футболен мач. Ние тогава нямахме никаква форма. Играехме по фанелки и гащета, кой каквото имаше. Дойдоха при нас да уговорим за участието си Даниел Вайбел и Петър Брашованов от Зах. фабрика. Ние съставихме отбор от Георги Корабов, Никола Мушанов, Аврам Митев, братята Александър и Стефан Жекови братята Карло и Любен Червен Иванови, Борис Тихчев, Иван Данев и Велико Тодоров (Изито). За мача Изито нямаше гащета. Тогава един от белгийците Марсел даде гащета на баща си Луи Айер на Изито, за да играе. Но Луи Айер беше едър и дебел, а Изито нисък и слаб. Той обу широките гащета, които му предадоха доста комична фигура (бел. Й.С.- вероятно тук Петър Томов бърка имената, тъй като Луи Айер и синът му Марсел са швейцарци, освен това Луи Айер умира на фронта през 1916 г.).

Мачът и другите състезания се проведоха пред Захарната фабрика на полето. Мачът бе ръководен от Петър Брашованов. Зная, че завърши в наша полза, май 3:1, а Изито се отличи с играта си.

Другите състезания бяха весели спортни игри: прескачане на хърдели, катерене по намазани с масло и сапун стълбове, да се удържат прасета на които опашките бяха намазани с масло, стрелби с окачени бъчви с вода...

Нашият клуб „Дунав“ бе по ул. „Петър Берон“ в къщата на адвоката Пенев. Една група бе се отцепила от нас и начело с Любен Цонев бе си установила клуб по ул. „Сароолу, гдето бе фурната на бачо Милен.

В „SAWA“ имаше добри играчи като Панайот Гъдуларов, Георги Борисов и др.

По него време младежите с голям ентузиазъм играеха футбол, като всеки сам си правеше екипа, а общо събираха пари за топки и пр.

4 юни 1969 г. Петър К. Томов

Мача, който играхме с белгийците, „Дунав“ спечели и мисля, че резултатът беше 3:1. Това беше голям успех за нашата футболна секция.

Нашето футболно дружество „Дунав“ е първото в Русе. То бе организирано предимно от ученици. Малко по-късно се образува и д-во „SAWA“ от наши бивши съученици, които бяха напуснали вече училището и бяха тръгнали на работа. За футболната дейност тогава не получавахме никаква подкрепа, даже ни упрекваха. Някога, когато носехме топката в училище, за да играем след учебните часове, старателно я криехме. Ако я намереха под чина на някого, тежко щеше да си изпати, щяха да го изгонят.

След „Дунав“ и „SAWA“ се образуваха и други футболни отбори. Всеки се екипираше със собствени средства. Борис Петров и Димитър Джумалиев се опитаха да направят клуб с политически отенък, но не можаха.

15 юни Петър К. Томов

За футбола

По време на Балканската война членовете на клон „Дунав“ на ЮТС са играли футбол. Тогава още нямало никаква организация. Просто се събирали момчета, разделяли са се на две групи и безразборно ритали топката. Едва по време на Световната война 1917-1918 започнахме да

Чат с нас

играем по-организиран футбол. Избрано бе ръководство, като аз станах председател на футболната секция. Организирахме тогава и отбор и започнахме тренировки.

Форма всички нямахме. Докато някои по-заможни момчета можеха да си направят, другите- деца на бедни родители нямаха тая възможност и всеки излизаше на терена, кой каквото имаше, каквото можеше да си приготви. Затова когато правехме състезание представлявахме едно пълно зрелище.

Понякога трябваше да прекъсваме състезанието, когато топката се скъсаше, затова се постарахме да си набавим още топки.”

Петър Томов пише спомените си през 1969 г., т.е. 50 години след времето, което описва. Съвсем разбираемо е, че може да има грешки в годините, имената на хората и смесване на факти и събития. Освен това, си личи и субективният начин на отразяване на събитията.

Въпреки това, тези спомени са важен източник за историята на футбола в нашия град и несъмнено ще предизвикат интерес, тъй като са написани от непосредствен участник в полагането на основите на футболната игра в Русе.

*Официалното изписване на името на монитора от австро-унгарската Дунавска флотилия е SAVA, тъй като е наречен на река SAVA, приток на Дунав, която по това време е в територията на Австро-Унгария. Вероятно, тъй като Петър Томов е немски възпитаник, го е изписвал по немските звукови правила.

TAGS: [РУСЕ \(HTTPS://WWW.ROUSTCHOUK.COM/TAG/RUSE/\)](https://www.roustchouk.com/tag/ruse/), [ФУТБОЛ \(HTTPS://WWW.ROUSTCHOUK.COM/TAG/FUTBOL/\)](https://www.roustchouk.com/tag/futbol/)

← [Предишни](#)

[Евелин Холт в Русе](#)

(<https://www.roustchouk.com/lichno-vreme-sport-i-turizym/evelin-holt-v-ruse/>)

[Следващи](#) →

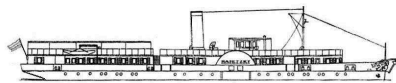
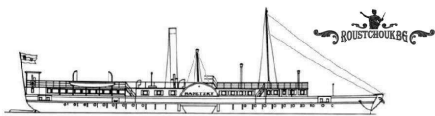
[“ЛЕВСКИ”- РУСЕ](#)

(<https://www.roustchouk.com/lichno-vreme-sport-i-turizym/levski-ruse/>)

➤ [ВИЖТЕ СЪЩО И ...](#)

Чат с нас

Старият (горе) и новият "Радецки" (долу)

[\(https://www.roustchouk.com/stopanski-jivot-finansi-i-transport/kak-vlekachyt-plovdiv-stana-radetski/\)](https://www.roustchouk.com/stopanski-jivot-finansi-i-transport/kak-vlekachyt-plovdiv-stana-radetski/)

Как влекачът „Пловдив” стана „Радецки”

[\(https://www.roustchouk.com/stopanski-jivot-finansi-i-transport/kak-vlekachyt-plovdiv-stana-radetski/\)](https://www.roustchouk.com/stopanski-jivot-finansi-i-transport/kak-vlekachyt-plovdiv-stana-radetski/)

🕒 21.01.2023

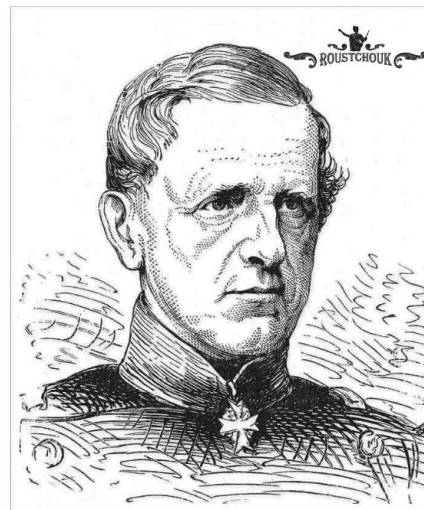

[\(https://www.roustchouk.com/stopanski-jivot-finansi-i-transport/po-sledite-na-edna-svatbena-snimka-ot-ruse/\)](https://www.roustchouk.com/stopanski-jivot-finansi-i-transport/po-sledite-na-edna-svatbena-snimka-ot-ruse/)

По следите на една сватбена снимка от Русе.

[\(https://www.roustchouk.com/stopanski-jivot-finansi-i-transport/po-sledite-na-edna-svatbena-snimka-ot-ruse/\)](https://www.roustchouk.com/stopanski-jivot-finansi-i-transport/po-sledite-na-edna-svatbena-snimka-ot-ruse/)

🕒 03.05.2025

Helmuth von Moltke

[\(https://www.roustchouk.com/voenno-delo/vidniyat-pruski-ofitser-helmut-fon-moltke-v-ruschuk/\)](https://www.roustchouk.com/voenno-delo/vidniyat-pruski-ofitser-helmut-fon-moltke-v-ruschuk/)

Видният пруски офицер Хелмут фон Молтке в Русчук
[\(https://www.roustchouk.com/voenno-delo/vidniyat-pruski-ofitser-helmut-fon-moltke-v-ruschuk/\)](https://www.roustchouk.com/voenno-delo/vidniyat-pruski-ofitser-helmut-fon-moltke-v-ruschuk/)

🕒 29.11.2024

Русчук - Старият Русе ®

Чат с нас

